Verslag gesprekstafels Sociale basis beleid

Datum publieksessie: 4 februari 2025

Gesprekstafel Sociale basis beleid

Gespreksleider: Adrie Weiland
Notulist: Remco den Dulk
Bij deze tafel is het gesprek gestart bij het sub-thema: sport

Verslag

Subsidie
Meer aandacht voor de sociale problemen in de wijk. Dat er tijd en geld komt voor activiteiten. Het opgezette beleid van de wijkraad willen we graag doorzetten. De wijkraad organiseert een keur aan sociale activiteiten. Dat willen we met subsidie in stand houden. De activiteiten vinden plaats in de Baptistenkerk en bij Saxenoord.

Veiligheid
Meer toezicht op de leefbaarheid van de wijk. Meer toezicht op de (drugs)overlast in de wijk. Er is onderverhuur van huisjesmelkers.

Eenzaamheid
Meer aandacht voor eenzame inwoners.

Zichtbaarheid van raadsleden
We willen graag korte lijntjes. Met dorpen-en wijkencoördinator en politie is die er wel. Ook met raadsleden is dit gewenst: loop eens door de wijk heen. Laat jullie zien.

Oppakken meldingen gemeente/gebiedsteam
Tussen melding bij de gemeente en het daadwerkelijke gesprek met de gemeente/gebiedsteam zit een te lange periode. We missen de snelle actie. We zien liever een actievere houding (outreachend) van de gemeente/het gebiedsteam. Die komen pas bij een directe hulpvraag van de inwoner zelf. Een opbouwwerker, Ype 2.0, die achter de voordeur komt wordt gemist. Eropaf gaan. Meer werken vanuit een gezamenlijke aanpak.

Jeugd
Veel hang jeugd. Er is niks te doen voor de jeugd. We hebben ze gevraagd wat ze willen. Daar kwam ook niks op af.

Gesprekstafel Sociale basis beleid

Gespreksleider: Dorine Vroonland
Notulist: Marlies Reijenga
Bij deze tafel is het gesprek gestart bij het sub-thema: meedoen

Verslag

Hoe gaan we de gezondheids(zorg) toekomstbestendig houden?

- Hoe kunnen we de locaties die beschikbaar zijn binnen een gemeente inzetten voor bijeenkomsten die gaan over preventieve inzet t.b.v. het houdbaar houden van de zorg.
- Hoe breng je mensen in verbinding? Hoe kun je gebruiken wat er al is? Hoe kun je dit stimuleren vanuit de gemeente?
- Versterken sociale basis wordt er gewerkt aan planvorming. De GGD is aan de slag met de FPA/FriZA. Integrale Zorg Akkoord is een beweging die gaat over de transformatie van zorg naar gezondheid. Hierbij gaat het over het toekomstbestendig maken van de zorg. Zowel qua personeel als qua innovatie.

Sociale infrastructuur

- Misschien een inloopvoorziening in een dorpshuis?
- Soms is een school actief met inzet in de sociale basis. Hoe kun je dit lokaal inrichten, samen met inwoners naar wat hier nodig is. Dat is het opnieuw opbouwen van de sociale structuren in dorpen en/of wijken.
- Er wordt veel inzet gevraagd van vrijwilligers om bepaalde zaken te realiseren zoals bijvoorbeeld een dorpshuis/infrastructuur. Dit is een grote uitdaging. Er wordt een grote aanspraak gedaan op de vrijwilligers in de dorpen en wijken. De kwetsbaarheid is groot. De betrokkenheid van de jongeren is ondervertegenwoordigd.
- Welke rol heeft de gemeente? Begeleiden van processen/initiatieven kan bijvoorbeeld wel door de welzijnsorganisatie opgepakt worden.
- Besturen staan onder druk. Misschien is meer projectmatig werken een oplossing?

Jeugd

- Er zou meer inzet gepleegd moeten worden in St. Annaparochie. Is het mogelijk dat er weer jeugdketen komen?
- De jongeren moet weer geleerd worden hoe je iets voor een ander doet? Dit begint al op school. Op deze wijze leer je weer om vrijwillig inzet te plegen voor een ander. MDT is hierbij een mooi voorbeeld.
- Samen spelen is belangrijk. Tieners vallen overal buiten, zuipketen worden gedoogd maar een bijeenkomst houden in een buurtcentrum voor jongeren mag niet zomaar.
- Zuipketen zorgt voor onderlinge verbinding. Daarnaast zijn ze gezamenlijk verantwoordelijk om het netjes te houden. Ouderlijk gezag is hierbij wel van belang.
- Niet alles hoeft formeel. Informeel is ook heel belangrijk.

- Ouderbetrokkenheid is van belang voor de doelgroep jongeren. Vrijwilligers zijn bij Timmerwille. Ontmoeting vindt plaats bij een speeltuin. Jong geleerd is oud gedaan.

Initiatieven

- Groepje Sa mar ris - > losse initiatieven zonder een bestuurlijk verband. Dit wordt ondersteund. Hier zijn geen besturen voor nodig. Dit heeft geen status. Het heeft geen juridische entiteit.
- Ried- > Avond. Je kon je intekenen om éénmalig wat te doen. Er worden snackavonden georganiseerd. Het aantal vrijwilligers is enorm toegenomen.
- Hoe kun je goede voorbeelden delen? Gemeente zou een rol kunnen spelen in het verbinden. De formele status kan belemmerend werken.
- Hoe kunnen we het makkelijker maken: doarpswurk, evenementen coördinator, fondsenwerver bij gemeente in dienst, losse fearren initiatief,

Samenvatting

- Laat wet- en regelgeving niet de energie uit een initiatief halen. Hoe kunnen we het zo regelluw mogelijk maken?
- Jong geleerd is oud gedaan. Hoe leer je de jeugd om zich in te zetten voor een ander/ de maatschappij – focus op onderwijs.
- Bij grotere projecten is er vaak wel een bestuur of stichting nodig om subsidie/ fondsen aan te vragen. Hoe kan de gemeente zorgen dat deze projecten toch uitgevoerd worden? - Fondsenwerver vanuit de gemeente.
- Zorg ervoor dat goede initiatieven gedeeld worden en openlijk toegankelijk zijn.
- Gemeente kan voorbeelden delen van kleine initiatieven die werken (Kleine werkgroepen in tegenstelling tot grote besturen) – bijvoorbeeld ‘Sa mar ris’ en andere bestuursarme initiatieven.
- De Fryske Mienskip is de basis voor de sociale basis. Ga als gemeente kijken waarin moeten wij faciliteren, waar willen we de eigen kracht vanuit dorpen en wijken ondersteunen/ kanaliseren.
- Bij het opstappen van een bestuur; kan er tijdelijk ingestapt worden vanuit de gemeente? Het moet wel gedraaid worden om de sociale basis te kunnen waarborgen.
- Hoe zorgen we voor betrokkenheid in dorp/wijk bij nieuwe inwoners/huurders.

Gesprekstafel Sociale basis beleid

Gespreksleider: Hanna van der Werff
Notulist: Wilma Stienstra
Bij deze tafel is het gesprek gestart bij het sub-thema: cultuur

Verslag

Stelling: Culturele voorzieningen moeten hun maatschappelijke functie versterken door samen te werken met andere partijen en zo meer mensen te bereiken.

- Het moet wel een doel zijn om zoveel mogelijk bij elkaar te krijgen. Er wordt in het MFC in Berltsum nu al veel samengewerkt. Dit omdat meerdere verenigingen een MFC delen. Je moet de beschikbare ruimte verdelen.

Binden van mensen

- Er wonen in het afgelopen jaar 290 minder mensen in onze gemeente. We dienen de mensen meer te bieden om ze vast te houden, want bewoners trekken anders weg. Zo moet, zeker langs de kust, meer aandacht komen voor meer culturele voorzieningen tussen de grote dorpen in. Bij fietstochten en langs de elfstedenroute zijn grote gedeeltes waar geen voorzieningen zijn om iets te beleven.
- Wil je als nieuwe inwoners in een dorp “er tussen komen” dan kun je het beste jezelf aanmelden als vrijwilliger.
- Sommigen (over de dijk) hebben hier geen belangstelling voor maar komen hier slechts wonen voor de rust.
- Het is wel echt een onderdeel van de Friese cultuur om samen verbonden te zijn.

Initiatieven binnen wijken

- Dorpshuizen vormen een belangrijke functie in het dorp. In het dorpshuis van Achlum is elke dag wat te doen. In Achlum is er in het weekend ook een jonge groep vrijwilligers achter de bar. De inkomsten komen vooral van deze “caféavonden”. Vrijwilligers door de week zijn vooral de fitte futters en mensen die de kinderen op school hebben. De vrijwilligers komen van mensen die betrokken zijn bij de school, de BSO, de gymvereniging etc. Er is nog wel behoefte om wat (extra) voor de ouderen te organiseren.
- In Wjelryp geldt deze saamhorigheid ook.
- In de wijk Hamburgerrak is de saamhorigheid heel anders. Er is ook geen echte ontmoetingsplek. De 2 aanwezige speeltuinen (ontmoetingsplekken) zijn niet onderhouden. Er zijn weinig “handjes” om iets gezamenlijks te organiseren. Ze zijn nu bezig met het opstellen van een wijkvisie. Hierdoor is de nieuwjaarsreceptie zeer goed bezocht. Mensen voelen de noodzaak dat er meer actie in de wijk ontstaat.
- De sloop van het Ankerplak is ook een verbetering van de wijk.
- Activiteiten hangen sterk af van wat er vanuit de verenigingen en dorps- en wijkbelang wordt georganiseerd.
- Vanuit een speciale activiteitencommissie en DB Achlum wordt er elk jaar een dorpsfeest georganiseerd. Dit is niet een rendabel feest, omdat veel zaken moeten worden gehuurd. Het dorpshuis geef ondersteuning om dit mogelijk te maken.

- Vanuit de muziekvereniging Berltsum wordt aangegeven dat het organiseren van speciale voorstellingen erg veel inspanning vergt van de vrijwilligers. Sommige eisen zijn niet reëel.
- Er wordt aangeven dat het van groot belang is dat de school, peuterspeelplaats en de BSO in het dorp blijven. In Wjelsryp is voor het behoud van de peuterspeelplaats gestreden. Maar ook het dorpshuis, de gym- en andere verenigingen zijn van belang voor het ontmoeten en de leefbaarheid.

Kerken zorgen van oudsher voor verbinding

- De kerk zorgt van oudsher voor verbinding. Het kerkbezoek wordt minder. Mogelijk kunnen meer mensen iets vertellen over het kerkgebouw voor geïnteresseerden. Er zijn reeds vele plekken in oude gebouwen waar vrijwilligers in het klein dingen organiseren. Denk aan Botniastins, Schuilkerk etc.

Andere verenigingen

- Toneelverenigingen hebben veel werk om voor enkele avonden een voorstelling te maken. Financieel valt dit ook niet mee. Dorpshuis Achlum heeft de huurprijzen verhoogd. Hierdoor kwam er vanuit de toneelvereniging een noodkreet. Er zijn wel subsidiemogelijkheden maar die moeten dan wel bekend zijn bij de toneelverenigingen.
- Bij DB komt veel informatie binnen. Het bestuur van DB Wjelsryp heeft een lijn met de diverse commissies/verenigingen door deze te koppelen aan een bestuurslid.
- Hamburgerrak heeft geen (overdekte) ontmoetingscentrum. Mogelijk een combi met Frooacker of de Einsteinschool? Het is een mooie buurt maar je kunt er niet mooi wandelen. Er is nu een nieuwe activiteitencommissie die een wijkschoonmaak en een buurtbbq wil organiseren. Dit om meer samen te komen. Ze willen graag ook de jongeren erbij betrekken. Jongeren in dorpen nemen vaak het voorbeeld van ouderen over om vrijwilliger te worden. Ze weten niet beter.
- In Achlum is er één keer per jaar een vrijwilligersfeest. Iedereen mag komen ook als je nog niet vrijwilliger bent. Tijdens zo'n feest melden mensen zich aan als vrijwilliger.

Stelling: Gemeente moet individueel sporten stimuleren, ook als dit ten kosten gaat van sportverenigingen

- Hierop wordt gereageerd dat de gemeente niet van bovenaf moet stimuleren. Van onderaf wel.
- Je gunt je kind een vereniging. Er wordt meer gesport doordat er verenigingen zijn.
- Er wordt gereageerd dat de dorpen zelf erg veel bijdragen aan het realiseren van bijvoorbeeld voetbal- en kaatskantines. Je moet accommodaties wel stimuleren, maar ze moeten zelfstandig blijven.
- De recente actie voor de jongeren (€ 200 voor sport en/of cultuur) is een goeie actie.

Stimuleren van nieuwe sporten

- Er wordt gepleit om nieuwe sporten te ondersteunen, zoals zeilen en roeien in zoet water. Je kunt boten op Roptasyl in het water laten. Bij deze plek kunnen dan winkeltjes en een strand worden aangelegd. Alleen Wetterskip Fryslân moet dan wel toestemming hiervoor geven. De mensen die zeilen vormen ook een gemeenschap. Daarnaast kan er meer thematisch worden gedacht, zoals paardensport (en de bijbehorende maneges).

- Franeker heeft naast andere sporten ook nog een scoutingclub, judo en een zwemclub. In Franeker is geen turnvereniging meer. In Beetgumermolen wel. Ook handbal en basketbal zijn er niet meer? Het zwembad moet zo snel mogelijk weer terug komen; ook om de zwemclub overeind te houden.

Contact met de gemeente

- De dorpen ervaren de contacten met de gemeente positief. Ze worden over het algemeen goed ondersteunt. Wel duurt het soms wat te lang voordat er wordt gereageerd. Het is zaak om de juiste mensen te kunnen vinden.

Gesprekstafel Sociale basis beleid

Gespreksleider: Laas Douma
Notulist: Marloes Boukema
Bij deze tafel is het gesprek gestart bij het sub-thema: ontmoeten

Verslag

Bevorderen van sociale betrokkenheid

- Aan deze tafel 'ontmoeten' is met name gesproken over het bevorderen van sociale betrokkenheid en het verminderen van eenzaamheid.
- Als praktijkvoorbeelden werden o.a. Baaium en Tzum genoemd, waar vaak dezelfde inwoners deelnemen aan activiteiten. De belangrijkste vraag die hierbij gesteld werd, is hoe je inwoners die ondersteuning nodig hebben en/of sociaal contact missen, kunt betrekken. Idealiter via het informele netwerk (georganiseerd informeel), zoals buurtinitiatieven of met behulp van vrijwilligers. Voor dat laatste geldt dat er bij het werven van vrijwilligers vaak 'in dezelfde vijver wordt gevist.'
- Het lijkt dat eenzaamheid onder ouderen een groot probleem is, vooral gezien het beleid van het Rijk om mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. Dit beleid draagt bij aan vereenzaming omdat er vaak geen zicht is op wie er eenzaam is. Een mogelijke oplossing zou een maatjesproject kunnen zijn, maar de drempel voor mensen die zich geïsoleerd voelen, is vaak te groot. Ze moeten actief uit hun isolement worden gehaald. Vaak letterlijk door aan te bellen, het persoonlijke contact op te zoeken. Ook werd in het gesprek opgemerkt dat het een illusie is om alle bewoners actief en sociaal te laten deelnemen aan het dorpsleven; sommigen hebben daar simpelweg geen behoefte aan.
- Aan tafel is gesproken over de kracht/het dragend vermogen van de tweede schil (red. dit is in de definitie van de sociale basis het niveau 'georganiseerd informeel'). Dit niveau kan beter worden ondersteund door bijvoorbeeld professionele ondersteuning van vrijwilligersinitiatieven. Hoe deze ondersteuning eruit ziet, is maatwerk. Dat kan financieel zijn (bijvoorbeeld via een subsidieregeling) of inhoudelijk (o.a. via het opbouwwerk of zgn. 'meitinkers' of 'omtinkers').

Buurtcoaches

- Door vrijwillige activiteiten situationeel te ondersteunen, zij het financieel of inhoudelijk (bijv. via het opbouwwerk). Een voorbeeld hiervan is om de buurtsportcoach lokaal in te zetten voor bewegingsactiviteiten voor kinderen (i.p.v. de traditionele gymvereniging, die (bijna) niet meer bestaat). De gemeente kan hierin een belangrijke rol spelen, door buurtsportcoaches op dat soort lokale (beweeg)initiatieven in te zetten. Zulke initiatieven kunnen – in tegenstelling tot vroeger – niet meer door vrijwilligers gedragen worden, maar hebben professionele ondersteuning nodig.
- Ook worden buurtsportcoaches genoemd als belangrijke partners in het welzijnsveld. Hierbij valt te denken aan buurtsportcoaches die bewegingsactiviteiten voor kinderen organiseren – nu (gym)verenigingen in hun traditionele vorm het moeilijk hebben (de exploitatie van hun pand niet meer rond krijgen, teruglopende vrijwilligers etc.). De gemeente speelt een

belangrijke rol in het ondersteunen van deze initiatieven door middelen, zoals ruimte en materiaal, te faciliteren.

Faciliteren van 'georganiseerd informeel'

- De inwoners aan deze tafel vinden dat de grootste winst zit in het faciliteren van dit tweede niveau (georganiseerd informeel), door het ondersteunen van vrijwilligers en door persoonlijk contact met inwoners.
- In het verlengde hiervan wordt het idee van 'gemeenschapszorg (mienskipssoarch) genoemd, zoals in de voormalige gemeente Boarnsterhim, waar dit concept werd toegepast. Zie hiervoor deze link.
- Verder wordt het belang van burgerinitiatieven en de noodzaak van een sociale kaart genoemd. Het is belangrijk om in deze context het systeemdenken te doorbreken en ruimte te geven voor flexibele ondersteuning (maatwerk bieden, wat is er per wijk of dorp nodig?).

Samenvattend

- Het ondersteunen van informele netwerken, samen met de inzet van (professionele) ondersteuning voor vrijwilligersinitiatieven, kan bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid en het vergroten van de sociale cohesie in dorpen. Het draait hierbij om samenwerking tussen gemeente, inwoners en vrijwilligers.
- De sociale basis is het collectieve vermogen van individuen, gemeenschappen en organisaties dat gezamenlijk bijdraagt aan het welzijn, de veerkracht en de cohesie van een samenleving. Binnen de sociale basis worden drie, deels overlappende en met elkaar verbonden, niveaus onderscheiden:
  - **Persoonlijk (informeel):** de inwoner en het vermogen om zichzelf te ontwikkelen, talenten te benutten en zelfstandig problemen op te lossen met diens persoonlijke netwerk;
  - **Gemeenschappelijk (georganiseerd informeel):** informele netwerken binnen een wijk, buurt of dorp waar inwoners elkaar ontmoeten, ondersteunen en uitdagen, zoals buurt-, sport- en cultuurverenigingen, clubs en inwonersinitiatieven;
  - **Institutioneel (georganiseerd formeel):** georganiseerde professionele organisaties en voorzieningen die inwoners extra hulp bieden. Dit zijn collectieve en laagdrempelige voorzieningen en accommodaties waarvan iedere inwoner gebruik kan maken.

Kortom: de sociale basis is een balans van persoonlijke verantwoordelijkheid, gemeenschapsgerichte samenwerking en professionele ondersteuning. De focus ligt op het voorliggend veld en is gericht op het meedoen van inwoners. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol.